

JEOMORFOLOJİYE GİRİŞ

**DR. ÖĞR. ÜYESİ MUHAMMET BAHADIR
OMU COĞRAFYA BÖLÜMÜ**

Not: Bu sunuda kullanılan görseller ve çizimler M. BAHADIR'a aittir. Diğer görsellere kaynak gösterilmiştir. Güzel sözler sunuyu şenlendirmek için kullanılmıştır. Emegi geçenlere teşekkür ederim. Sunu eğitim amaçlı kullanabilir.

Konveksiyon Akımlar Teorisi

- Bu teoriye göre, mantonun derin kesimlerinde *fizyon* (çekirdek parçalanması) olaylarına bağlı olarak çevresine göre daha sıcak alanlar oluşur.
- Isınan magma malzemesi yükselici (konveksiyonel) bir akıntı meydana getirir.
- Yükselen magma malzemesi taşküre altında yanlara doğru yayılarak, onun gerilmesine ve levhalar halinde bölünmesine sebep olur.

Levha Hareket Türleri ve Sonuçları

Levhalar birbirine göre üç türlü hareket ederler.

- 1- Birbirine Yaklaşan-Yakınsak-Konverjans
- 2- Birbirinden Uzaklaşan-Uzaksak- Diverjans
- 3- Birbirini Sıyıran (Yanal) – Transform

Konverjan (s) Levha Hareketleri

- Levhaları sürükleyen üst Astenosfer akıntısı birbirine göre farklı yönlerden gelen ve karşılaştığı yerde derine doğru batması söz konusudur.
- Bu zona dalma-batma zonu adı verilir.
- Bu esnada sürüklediği levhalar birbirine çarparlar ve farklı şekillerin oluşmasına neden olurlar.
- Bu çarpışma olayı 3 farklı versiyonda gerçekleşir.

Bu çarpışma hareketi 3 şekilde olur.

- 1- Kıtasal Levha ile Kıtasal Levha Çarpışır
- 2- Kıtasal Levha ile Okyanusal Levha Çarpışır
- 3- Okyanusal Levha ile Okyanusal Levha Çarpışır

Kıtasal Levha İle Kıtasal Levha Çarpışması

- İki kıtasal levha çarpışır.
- Çarpışma çok şiddetli olur. Bu çarpışmada dalma-batma olmaz.
- Orojenezin şiddeti oldukça yüksek olur ve yer yer kırılmalarda meydana gelir.
- Sonuçta yüksek dağ sıraları meydana gelir.
- Örnek Himalaya sistemi gibi.

İki Okyanusal Levhanın Çarpışması

- Biri diğerinin altına dalar ve yavaş yavaş astenosfer içine batıp yitime uğrar.
- Dalma – batma zonuna paralel olacak şekilde volkanik ada yayları oluşur.
- Bu volkanik adalar genel olarak bazalt bileşimlidir. Örnek Japon adaları ve Hawaii adaları gibi.

Okyanusal Levha ile Kıtasal Levha arpışması

- Yoğunluğu fazla olan okyanusal kabuk, kıtasal kabuğun altına dalar ve orada yitime uğrar.
- Yiten plakanın ergiyen uç kısımlarından yükselen magma, kıta içinde sınıra paralel volkanik dağ zincirlerini oluşturur.
- Güney Amerika'nın batısında Okyanusal Nazka Plakası'nın kıtasal Güney Amerika plakasının altına dalmasıyla kıyıya paralel gelişen Volkanik And Dağ Zinciri buna tipik bir örnek teşkil eder.

http://erdemgundogdu.weebly.com/uploads/5/7/8/3/5783574/7-levha_tektonigi.pdf

**Üzülme Can!
Doğruysan
zarar gördüm deme.
Bil ki iyiler
mutlaka kazanır..**

(Hz. Mevlana)

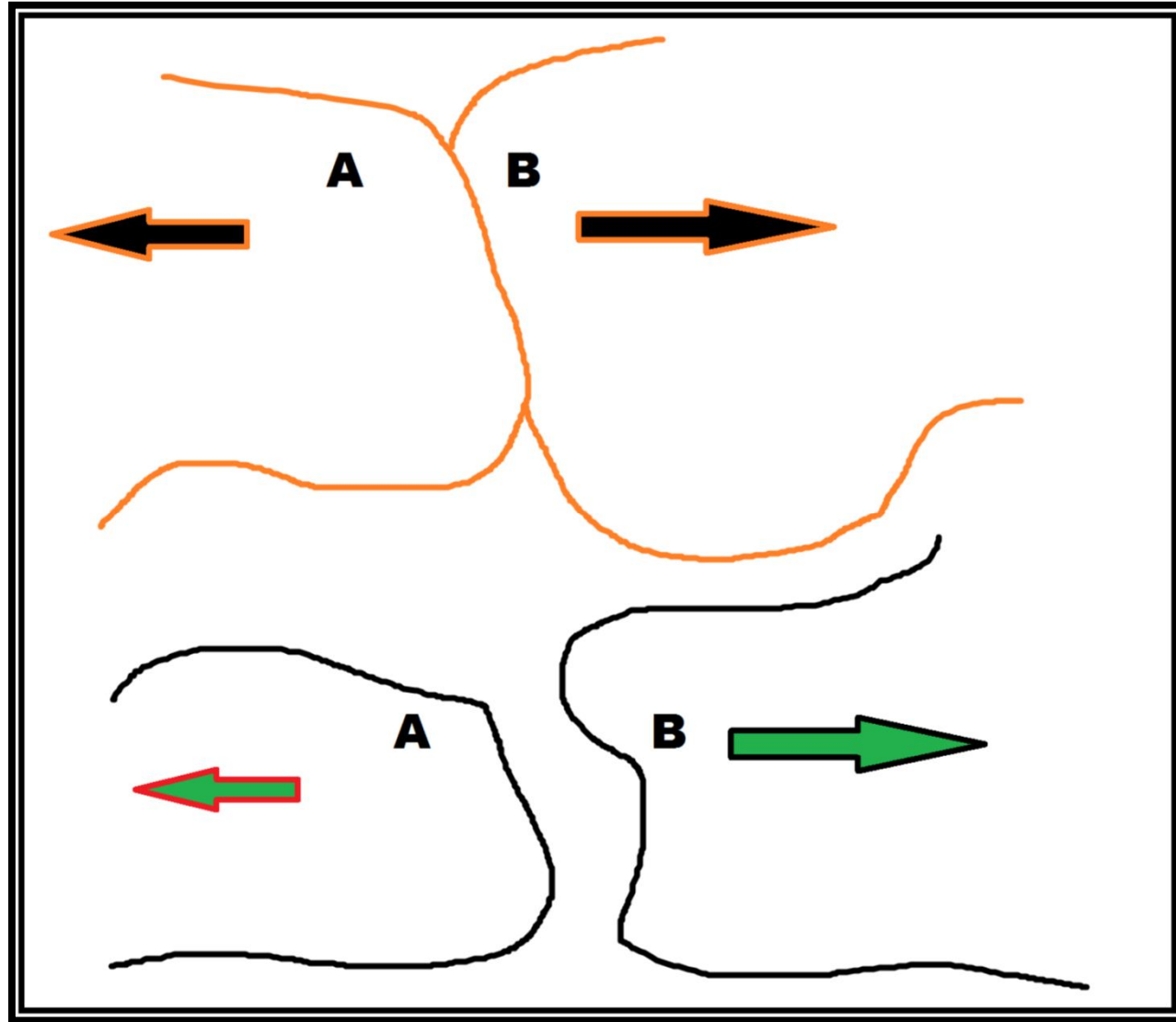
Konverjan Levha Hareketleri Sonuçları

- Dalma-batma zonu meydana gelir.
- Derin okyanus çukurları oluşur.
- Ada yayları ve volkanik dağ zincirleri oluşur.
- Yoğun depremsellik söz konusudur.
- Volkanizma ve magmatik faaliyet görülür.
- Ofiyolitli melanj oluşur.
- Metamorfizma etkindir.
- Orojenez olayları meydana gelir.
- Bu sınırlar alta dalan plakanın yitimi uğradığı tüketim merkezleridir.

Diverjan Levha Sınırı

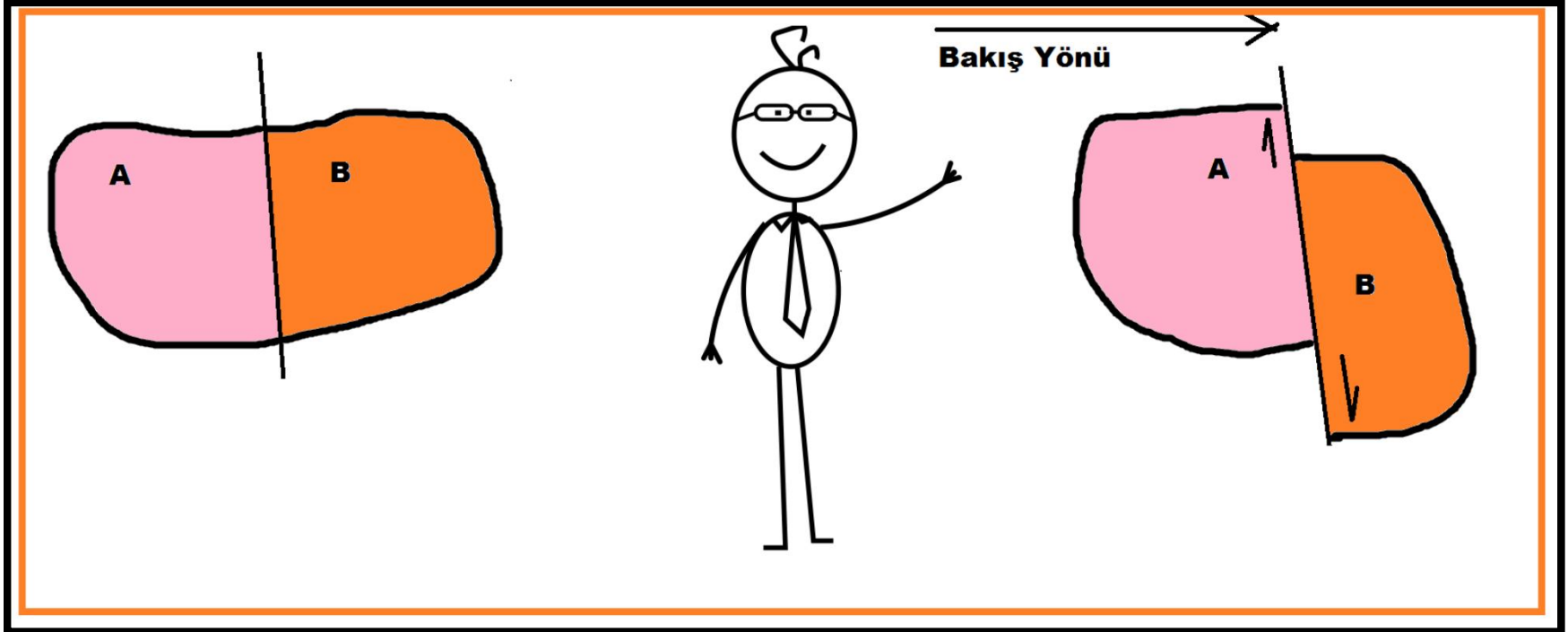
- Bu durumda komşu iki levha birbirinden uzaklaşır.
- İki levha arasında lav yüzeye çıkar ve simetrik bir şekilde her iki tarafa yayılır.
- Çıkan lav her iki levhanın uçuna eklenir ve deniz tabanı yayılması gerçekleşir.
- En önemli sonuç ise okyanus ortası sırtların oluşmasıdır.

Diverjan Levha Sınırı - 2

Yanal Sıyırma-Transform Levha Sınırı

- Palakalarda yitimin ve dalma batmanın olmadığı,
- Plakaların birbirine göre yanal hareket ettiği
- Hareketin dokanak yüzeyleri boyunca olduğu
- Hareketin olduğu yerde ötelenmelerin meydana geldiği,
- Okyanus ortası sırtların bariz olduğu levha hareketleridir.

Bir Fay – Kuzey Anadolu Fayı - Paflagonya Yarası

Ladik Gölü Havzası'nda KAFZ'nun görünümü